

SENAT RP

ZAPIS STENOGRAFICZNY

Posiedzenie
Komisji Rodziny,
Polityki Senioralnej i Społecznej (55.)
w dniu 20 grudnia 2016 r.

IX kadencja

Porządek obrad:

1. Rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (druk senacki nr 394, druki sejmowe nr 1061, 1146, 1159 i 1159-A).

(Początek posiedzenia o godzinie 10 minut 31)

(Posiedzeniu przewodniczą przewodniczący Jarosław Duda oraz zastępca przewodniczącego Bogusława Orzechowska)

Przewodniczący Jarosław Duda:

Wydaje się, że możemy rozpocząć.

Witam państwa bardzo serdecznie na posiedzeniu Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej.

W dzisiejszym porządku jest rozpatrzenie ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Przystępujemy...

Pan senator Augustyn w sprawie...

(Senator Mieczysław Augustyn: W sprawie porządku.)

Proszę bardzo.

Senator Mieczysław Augustyn:

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie Senatorowie!

Ten dokument, który dostaliśmy, w moim przekonaniu, i w przekonaniu senatorów Platformy Obywatelskiej, nie ma znamion ustawy. Uchwalenie tego projektu w kadłubowym zgromadzeniu, po wczorajszych informacjach z tego spotkania, budzi bardzo poważne zastrzeżenia i na pewno nie daje rękojmi właściwego uchwalenia. Niewpuszczenie niektórych posłów na obrady, a już tym bardziej niewpuszczenie w sytuacji nieogłoszenia tajnego posiedzenia, nieprzegłosowania tajnego posiedzenia mediów, jest naruszeniem przepisów konstytucji. Wobec tego, chociaż jako Platforma już raz daliśmy dowód, że jesteśmy za odebraniem przywilejów wszystkim tym współpracownikom dawnego systemu, którzy dopuścili się niegodnego działania i służyli złej sprawie, i chociaż gotowi byłibyśmy nawet wnieść swój wkład w rozszerzenie zapisów tej ustawy o tajnych współpracownikach, o prokuratorów stanu wojennego, nie można zapominać, że chociaż Senat i komisja nie są od oceniania konstytucyjności ustaw, a tym bardziej projektów, to jesteśmy też funkcjonariuszami publicznymi. W sytuacji, kiedy mamy przekonanie, wiedzę na temat tego, że coś zostało zrobione z naruszeniem prawa, osoba będąca funkcjonariuszem publicznym musi zrobić 2 rzeczy: po pierwsze, zadbać o to, żeby ta kwestia została zgłoszona odpowiednim organom,

i klub Platformy Obywatelskiej to zrobił, a po drugie, nie może uczestniczyć do czasu wyjaśnienia w działalności, która ma znamiona naruszenia prawa, petryfikowaniu tego, co uważamy za naruszenie prawa.

W związku z tym, Panie Przewodniczący, w moim przekonaniu nie mamy podstaw do tego, żeby wprowadzać to do porządku obrad i uważać, że nasza komisja ma wydawać opinie w tej sprawie, ponieważ nie mamy przed sobą ustawy sejmowej, lecz mamy przed sobą projekt, który nie został, w moim przekonaniu, uchwalony przez izbę niższą.

Dlatego wnioskuję o zaprzestanie tych obrad i zaniechanie, aż Sejm, izba niższa przedstawi nam ustawę wypracowaną w pełnym składzie, z ewentualnymi zmianami, które mogłyby się tam znaleźć. Wydaje mi się, że do tego momentu nie powinniśmy podejmować działań. Mówię to nie tylko do senatorów, ale także do senatorów będących funkcjonariuszami publicznymi, którzy powzięli wiedzę o określonym stanie faktycznym.

Przewodniczący Jarosław Duda:

Dziękuję.

Za chwilę... Chciałbym jeszcze dopełnić moich obowiązków, powitać bardzo serdecznie na naszym posiedzeniu pana ministra Zielińskiego wraz ze współpracownikami, jak również przywitać pana Mateusza Szpytmę, zastępcę prezesa Instytutu Pamięci Narodowej, i wszystkich zaproszonych gości.

Szanowni Państwo, jako przewodniczący tej komisji, senator, podzielam zdanie wypowiedziane przez pana senatora Augustyna. Chcę powiedzieć, że uważam, i są na to również ekspertyzy i wiele opinii profesorskich, również sam pan prezydent Andrzej Duda w tym zakresie miał wątpliwości i poprosił o ekspertyzy i opinie w tym zakresie... Podzielam tę jego troskę o tę właśnie kwestię prawidłowości uchwalenia... właśnie, czy przez Sejm, czy przez – z całym szacunkiem, Panie Ministrze – klub PiS z 2 innymi posłami. Takie jest wrażenie. Zatem chciałbym poinformować, że nie mogę prowadzić tego posiedzenia komisji. Rozumiem, że pani przewodnicząca nie ma z tym kłopotu i będzie mogła to posiedzenie komisji prowadzić. Zatem chciałbym przeprosić i poinformować, że opuszczam to posiedzenie. Bardzo dziękuję.

(Wypowiedzi w tle nagrania)

(Senatorowie klubu Platformy Obywatelskiej wychodzą z sali)

(Przewodnictwo obrad obejmuje zastępca przewodniczącego Bogusława Orzechowska)

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

Ponieważ był zgłoszony wniosek pana senatora...

(Rozmowy na sali)

Czy są jakieś sprzeciwy wobec tego wniosku?

Proszę, pan senator Słoń.

Senator Krzysztof Słoń:

Dziękuję, Pani Przewodnicząca.

Ja zgłaszam sprzeciw do wniosku senatora Augustyna. Informuję Wysoką Komisję, że pan marszałek Stanisław Karczewski wystąpił do przewodniczącego komisji o zwołanie dzisiaj posiedzenia komisji w celu rozpatrzenia projektu ustawy, która to ustawa trafiła zgodnie z procedurami od marszałka Sejmu do marszałka Senatu. Informuję również, że według mojej opinii składane wnioski co do konstytucyjności, co do zgodności z prawem danych ustaw nie powstrzymują biegu legislacyjnego. A zatem mój sprzeciw wobec wniosku jest jak najbardziej zasadny i proszę panią przewodniczącą o przegłosowanie tego wniosku.

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

W takim razie będziemy głosować nad tym wnioskiem.

Kto jest za wnioskiem pana senatora Augustyna o przełożenie głosowania? (0)

Kto jest przeciw? (5)

Kto się wstrzymał? (0)

Czyli wniosek nie uzyskał poparcia.

Czy w takim razie jeszcze nad czymś głosujemy? Nie trzeba. Czyli kontynuujemy obrady.

Kworum jest, tak?

(Głos z sali: Jasne, że tak.)

Wniosek jest przegłosowany i w takim razie kontynuujemy obrady.

Chciałabym powiedzieć, że kontynuujemy obrady odnośnie do głosowania w sprawie ustawy o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Ponieważ to jest projekt rządowy, proszę pana ministra o zabranie głosu w tej sprawie.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Dziękuję bardzo, Pani Przewodnicząca.

Wysoka Komisjo! Szanowni Państwo!

W imieniu rządu zwracam się o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

Chciałbym tylko pokrótce scharakteryzować ten projekt, jego zawartość, chociaż myślę, że jest on już bardzo dobrze znany. Ale najkrócej, jak można, chciałbym powie-

dzieć, że ustawa, o której rozmawiamy, to przywrócenie elementarnej sprawiedliwości społecznej, spóźnione, bo po 25–26 latach, oraz odebranie nienależnych moralnie przywilejów tym, którzy powinni je stracić już ćwierć wieku temu, a więc u progu odzyskania suwerenności, niepodległego państwa polskiego.

Ustawa dezubekizacyjna, bo tak ona jest w skrócie nazywana, ma na celu zmniejszenie emerytur i rent byłym funkcjonariuszom aparatu bezpieczeństwa PRL służącym totalitarnemu państwu, które dzisiaj często są wielokrotnie wyższe niż świadczenia emerytalno-rentowe wielu uczciwych Polaków, w tym osób dotkniętych represjami SB. Ustawa obejmie funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa oraz wszystkich struktur tej służby według katalogu zawartego w art. 13b. Ten katalog został przygotowany, opracowany przez Instytut Pamięci Narodowej i wynika on z pełnej aktualnej wiedzy historycznej i kwalifikacji formalnoprawnej tych struktur. Katalog ten jest dosyć, powiedziałbym, rozbudowany, ale chodzi w nim właśnie o to, żeby objąć wszystkie instytucje, wszystkie struktury, które były częścią tej szeroko rozumianej Służby Bezpieczeństwa, bo na ogół w takim społecznym odbiorze SB jest traktowana wąsko, zawężana, nawet do tego stopnia, że niektóre przepisy wcześniejszych ustaw nie uwzględniały części struktur z tego katalogu, np. wcześniejsze ustawy nie uwzględniały Biura Ochrony Rządu, które budzi dzisiaj takie emocje wśród tych, którzy zaczynali w tymże biurze swoją służbę w czasie, kiedy Biuro Ochrony Rządu było częścią struktur bezpieczeństwa. Te struktury będą zakwalifikowane właśnie w tej ustawie jako te, które służyły totalitarnemu państwu.

Ustawa nie dotyczy, wbrew temu, co się mówi w opinii publicznej – to jest oczywiście taka próba obrony przywilejów, nienależnych, powtarzam, przywilejów byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa – ani milicjantów, ani tym bardziej policjantów, ani strażaków, ani żołnierzy. Ona dotyczy funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa tak rozumianej, jak przed chwilą to państwu pokrótce scharakteryzowałem.

Ustawa obejmuje okres od 22 lipca... od PKWN do 31 lipca 1990 r., czyli do czasu zaprzestania działalności przez funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa w starej strukturze. Z dniem 1 sierpnia zaczął funkcjonować Urząd Ochrony Państwa. Tylko za ten okres obowiązywać będzie obniżenie emerytur. Nie jest też prawdą, że ustawa prowadzi do obniżenia podstawy wymiaru emerytury czy renty za okres po tej dacie, po 31 lipca 1990 r. Za czas służby po 1990 r. emerytury i renty będą naliczane według dotychczasowych zasad.

Obecnie emerytura dla wszystkich funkcjonariuszy według tego powszechnego obowiązującego systemu wynosi 40% podstawy jej wymiaru za 15 lat służby – wtedy jest to pierwsze uprawnienie do przejścia na emeryturę. Emerytura dla takiego funkcjonariusza wzrasta o 2,6% podstawy wymiaru za każdy dalszy rok tej służby. W przypadku funkcjonariuszy SB – będę już się posługiwał właśnie takim skrótem, ale myślę, że po wyjaśnieniu, że to się odnosi do całego katalogu z art. 13b, to będzie czytelne i zrozumiałe – wzrost podstawy wymiaru emerytury za okres służby przed 31 lipca 1990 r. wynosić będzie 0%. Za czas służby w SB na rzecz totalitarnego państwa i zależności od

Związku Sowieckiego byłym funkcjonariuszom SB nic się nie należy – takie jest założenie tej ustawy. Za ten czas nic się im po prostu nie należy, będzie to nie 0,5%, nie 0,7%, tylko 0%. Ale dotyczy to tego okresu. Ci funkcjonariusze, którym z wyliczenia – każdy będzie na podstawie tej ustawy, po jej przyjęciu i wejściu w życie, miał indywidualne naliczenie nowego wymiaru świadczeń emerytalnych czy rentowych – wyjdzie kwota mniejsza niż najniższa emerytura krajowa z systemu powszechnego, otrzymają właśnie taką najniższą emeryturę. To dzisiaj jest bodajże 882 zł, o ile pamiętam. Ci funkcjonariusze, którym z wyliczenia emerytura wyjdzie kwota wyższa niż średnia emerytura krajowa w powszechnym systemie ubezpieczeń społecznych, czyli w ZUS, otrzymają taką właśnie średnią wysokość emerytury, nie więcej niż tę średnią. Tak więc jeżeli wyjdzie mniej niż średnia, to otrzyma mniej, jeżeli wyjdzie mniej niż najniższa, to dostanie najniższą, a jeżeli wyjdzie wyższa niż średnia, to otrzyma średnią krajową.

Szanowni Państwo, chcę tutaj dodać, że 60% obecnych emerytów w systemie powszechnego ubezpieczenia społecznego otrzymuje emerytury w wysokości mniejszej niż średnia krajowa, a ona dzisiaj wynosi 2 tysiące 53 zł brutto. Wielu emerytów otrzymuje także świadczenia emerytalne poniżej 1 tysiąca zł, a więc bliskie najniższej emerytury z ZUS.

Renty byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i jej struktur zostaną obniżone o 10% wymiaru za każdy rok służby na rzecz totalitarnego państwa, z tym zastrzeżeniem, że jeżeli z tego wyliczenia wyjdzie któremuś świadczeniobiorcy mniej niż najniższa renta, to otrzyma tę najniższą rentę z systemu ubezpieczeń społecznych, z systemu powszechnego, tzn. oczywiście otrzyma ją w ramach systemu zaopatrzeniowego, ale będzie to kwota równa właśnie tej najniższej kwocie z systemu powszechnego. Bo żeby było jasne, że to nie jest tak, że te osoby przejdą do obsługi przez ZUS, tylko chodzi o wymiar świadczeń, ale oczywiście dalej będą obsługiwani przez Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, czyli przez ten system zaopatrzeniowy właściwy funkcjonariuszom.

Jeszcze kilka istotnych uwag. To odnosi się zwłaszcza do niektórych poprawek wprowadzonych na ostatnim etapie prac w Sejmie.

Ten zapis był od początku, ale też go przywołam, bo jest istotny, to dla uspokojenia może pewnych emocji, które pojawiały się w związku z tą ustawą. Emerytura nie zmniejszy się w przypadku, gdy dany funkcjonariusz udowodni, że w okresie PRL, oczywiście w tym okresie, który obejmuje ustawa, wspierał osoby lub organizacje działające na rzecz niepodległego państwa polskiego. To jest przepis dla Wallenrodów, dla Konradów Wallenrodów. Jeżeli ktoś był Konradem Wallenrodem i właśnie działał na rzecz niepodległego państwa bez wiedzy przełożonych i jest w stanie to udowodnić, to wymiar jego świadczeń emerytalnych nie ulegnie zmniejszeniu. To jest kazus Hodysza.

Druga kwestia. Rodzinom funkcjonariuszy – to jest ten właśnie przepis wprowadzony na ostatnim etapie prac parlamentarnych w Sejmie – którzy służyli w SB bądź w jej strukturach wymienionych w katalogu zawartym w art. 13b, a po 1990 r., a więc w nowych służbach, ponieśli śmierć w wypadku pozostającym w związku z pełnieniem służby

w Policji lub w innych służbach niepodległego państwa, nie będą obniżane renty rodzinne. Rodzinom tych funkcjonariuszy nie będą obniżane renty rodzinne. Tu chodzi o dyskusję, która się odbyła – uznaliśmy, że konieczne jest uregulowanie tego – że jeżeli ktoś poniósł śmierć albo zginął w związku z wykonywaniem obowiązków służbowych po 31 lipca 1990 r., to jego rodzina nie powinna mieć zmniejszonych świadczeń rodzinnych z tego tytułu. I ten zapis jest wprowadzony do ustawy.

Kolejna kwestia dotyczy upoważnienia w ustawie dla ministra spraw wewnętrznych i administracji do podjęcia decyzji w odniesieniu do osób, które miały krótkotrwałą służbę w tych strukturach, o których mowa w art. 13b, ale zasłużyły się dla Polski po 1990 r., pełniąc swoją służbę już w innych służbach niepodległego państwa, zwłaszcza narażając życie i zdrowie. Te osoby na mocy decyzji ministra będą mogły zachować dotychczasowe przywileje emerytalne, dotychczasowe świadczenia. Tak że jest tutaj ta możliwość, aby takie wnioski rozpatrzył minister spraw wewnętrznych na podstawie materiałów zgromadzonych indywidualnie i żeby mógł zareagować na te szczególne przypadki, bo one mogą się pojawić. Podnoszono w dyskusji problem, pytano wielokrotnie, czy dany przypadek, a internet zwłaszcza przywoływał najróżniejsze sytuacje osób, które mogą kwalifikować się do tego trybu wtedy, kiedy on jeszcze nie był przewidywany w projekcie ustawy... Trudno było na każde z tych pytań odpowiedzieć, bo nie znamy dokumentów. Dopiero po wejściu w życie ustawy i po ewentualnym wniosku, który musi być w tej sprawie złożony, i rozpatrzeniu wszystkich dostępnych dokumentów będzie można zdecydować, czy to jest ten przypadek.

W Sejmie opozycja zarzucała, że to jest przepis uznaniowy. Proszę państwa, nie da się skatalogować wszystkich przypadków w sposób enumeratywny, nie da się wszystkich kryteriów, jakie tutaj mogą być przywołane, przewidzieć i uwzględnić. Chodzi o to, żeby po prostu można było każdy taki przypadek – sądzę, że to będą przypadki raczej z natury nieliczne, chociaż mogę się mylić – rozpatrzeć indywidualnie.

(Wypowiedź poza mikrofonem)

Nie, nie, jeszcze chwileczkę, ja się zastanawiam, czy coś jeszcze do tego dodać, ale myślę, że to wystarczy.

Ostatnia sprawa, którą chcę jeszcze zaakcentować, to ta, że nowe regulacje nie będą dotyczyły osób, które zostały zatrudnione po raz pierwszy – ale po raz pierwszy – w aparacie bezpieczeństwa w okresie po zaprzysiężeniu rządu Tadeusza Mazowieckiego, a więc po 12 września 1989 r., a przed likwidacją SB i powstaniem Urzędu Ochrony Państwa, czyli przed 31 lipca 1990 r. Tu też była taka dyskusja, czy te osoby, które przyszły do służby wtedy, w tym okresie, kiedy już był rząd Tadeusza Mazowieckiego, też będą objęte tymi przepisami. To był rząd Tadeusza Mazowieckiego, ale były też stare struktury, przecież funkcjonowała ciągle Służba Bezpieczeństwa, ministrem spraw wewnętrznych był generał Kiszczak, wtedy jeszcze niewiele w tej sprawie się zmieniło, ale przyjmowane były nieliczne nowe osoby spoza służb PRL do ówczesnych struktur po to, żeby z ich pomocą dokonywać potem zmian w tych służbach. Te osoby zostały wyłączone z ograniczeń tej ustawy.

Szanowna Wysoka Komisjo, to są najważniejsze kwestie, które zawiera ta ustawa. Proszę jeszcze raz o przyjęcie projektu ustawy bez poprawek.

**Zastępca Przewodniczącego
Bogusława Orzechowska:**

Dziękuję bardzo, Panie Ministrze.
Ja poproszę o opinię naszego Biura Legislacyjnego.

**Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym
w Kancelarii Senatu Bożena Langner:**

Dziękuję bardzo.

Ja może ograniczę to swoje wystąpienie do kilku uwag, bo opinia jest na piśmie i państwo ją mają, a widzę też, że niektórzy z państwa senatorów byli na wczorajszym posiedzeniu komisji praw człowieka, więc nie chciałabym się powtarzać.

Po prostu zwracamy uwagę na pewne kwestie i analizę tej ustawy w kontekście jej zgodności z konstytucją. Myślę, że warto takie rozważania przeprowadzić, badając tę ustawę i próbując odpowiedzieć na te pytania. My chcielibyśmy po prostu postawić te pytania. To dotyczy, najkrócej mówiąc, tego, czy ta ustawa realizuje zasadę proporcjonalności, czyli czy w sposób odpowiedni jest respektowana konstytucyjna zasada proporcjonalności polegająca na tym, że ocenia się interes, który podlega ochronie, czyli ten interes, na który wskazuje uzasadnienie, a więc ochronę społecznego poczucia sprawiedliwości, i interes w postaci prawa zabezpieczenia społecznego, konkretnych indywidualnych praw emerytalnych, które uzyskuje się, spełniając warunki wskazane prawem, których celem jest uzyskanie zabezpieczenia społecznego po zakończeniu służby. Tutaj my podnosimy kwestię zasady równości, zasady sprawiedliwości społecznej, zasady pewności prawa, zaufania do państwa i stanowionego prawa, zasady lojalności państwa wobec obywatela i ochrony praw nabytych.

Zwracamy też uwagę na okres *vacatio legis*, który jednak w przypadku ustawy o takiej randze, tzn. tak istotnej dla systemu prawnego, niosącej ważne uregulowania, musi być zachowany. Tutaj ten proces legislacyjny tak się potoczył, że jest pewna wątpliwość.

I jest też pewna wątpliwość legislacyjna, chciałabym jednak powiedzieć o niej. Terminologiczne kwestie związane z określeniem „działanie na rzecz państwa totalitarne”... Naszym zdaniem z legislacyjnego punktu widzenia to określenie nie jest konieczne, ponieważ przepis jest na tyle wyrazisty i jasny, gdyż wskazuje konkretny przedział czasowy i jednostki, że takie pojęcie po prostu przesuwamy pewne akcenty z merytorycznych uregulowań, ale też jest po prostu pewnym elementem uzasadnienia, a nie normy prawnej. Może tyle. Dziękuję bardzo.

**Zastępca Przewodniczącego
Bogusława Orzechowska:**

Dziękuję bardzo, Pani Mecenase.
Otwieram dyskusję.
Bardzo proszę, Panie Senatorze.

Senator Krzysztof Słoń:

Dziękuję, Pani Przewodnicząca.

Ja mam 3 pytania.

Pierwsze dotyczy tego, z czego wynika różnicowanie *vacatio legis*: od 1 stycznia i od października.

Drugie pytanie dotyczy liczby funkcjonariuszy, którzy będą podlegać procesowi weryfikacji.

Trzecie pytanie dotyczy tego 15-letniego okresu stanowiącego podstawę przy naliczaniu świadczeń. Co w przypadku, kiedy ten okres przypada na czas przed 1990 r., przed 1 sierpnia 1990 r. i w części przypada po tej dacie? Dziękuję.

**Zastępca Przewodniczącego
Bogusława Orzechowska:**

Bardzo proszę o odpowiedź, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Spraw Wewnętrznych i Administracji
Jarosław Zieliński:**

Różnicowanie dat związanych z wejściem w życie ustawy wynika z tego, że 1 stycznia, ta pierwsza data, jest datą dla organów państwa, a druga data jest dla tych instytucji, które muszą wykonać przepisy tej ustawy, tzn. dla Zakładu Emerytalno-Rentowego, a wcześniej dla Instytutu Pamięci Narodowej. To wszystko wymaga czasu. Wymaga czasu dlatego, że trzeba przeanalizować wszystkie dokumenty, przebieg służby każdego z tych funkcjonariuszy, bo przebieg służby każdego z nich jest inny. A chcemy, żeby ustawa weszła w życie 1 stycznia, ponieważ ona wchodzi w życie i tak o 26 albo 27 lat za późno. To jest odpowiedź dla tych, którzy pytają, dlaczego tak szybko. Ja odpowiadam, że 26–27 lat za późno. To naprawdę długo trwało, nie było warunków politycznych, bo nie było takiej woli i większości sejmowej, która by chciała taką ustawę przyjąć. Ustawa z 2009 r. nie spowodowała skutecznego obniżenia niesprawiedliwie wysokich świadczeń emerytalno-rentowych dla byłych funkcjonariuszy Służby Bezpieczeństwa i jej struktur i ci, którzy dzisiaj mówią, że to zostało już załatwione, nie mają racji.

Ta sprawa w dalszym ciągu bulwersuje opinię publiczną, Polaków. Nie może być tak, że wciąż z przywilejów emerytalno-rentowych korzystają ci, którzy działali na rzecz totalitarnego państwa komunistycznego i utrzymywania uzależnienia, takiego okupacyjnego uzależnienia od wschodniego obcego mocarstwa, od Związku Sowieckiego. Pamiętajmy o tym, że SB to była policja polityczna państwa komunistycznego. I to, że Polska nie uregulowała u progu swojej niepodległości tej sprawy, bardzo podstawowej, elementarnej sprawy, to jest, powiedziałbym, „bólów ból”. To jest tak naprawdę wielki grzech zaniechania III RP. Tak więc chcemy jak najszybciej rozpocząć proces uregulowania tej niesprawiedliwości. A organy, o których mówię, instytucje, IPN i Zakład Emerytalno-Rentowy MSWiA, będą musiały wykonać dużą pracę i na to potrzeba czasu. Stąd 1 października 2017 r.

Ilu funkcjonariuszy będzie dotyczyła ta ustawa? – pyta pan senator. Ze wstępnych wyliczeń, szacunków, powiedziałbym, szacunków, bo dopiero wejście w życie...

(*Głos z sali*: Musimy zrobić przerwę.)

(*Senator Stanisław Kogut*: Niech przedłuży...)

(*Głos z sali*: Nie, marszałek prosił, żeby zrobić przerwę.)

(*Senator Stanisław Kogut*: Przepraszam, jest posiedzenie komisji, co znaczy, że przerwę...)

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

Przepraszam bardzo, ale ogłaszamy przerwę do godziny 12.15.

(*Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński*: Nie skończyłem zdania – tylko to chcę powiedzieć do protokołu. Nie wiem, czy przerywanie w pół słowa jest dobre, ale trudno, jestem gościem tej komisji.)

Ogłaszam przerwę do godziny 12.15.

(*Przerwa w obradach*)

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

Wznawiam obrady Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej.

I na początku chciałabym bardzo przeprosić pana ministra, ale była taka sytuacja, że musieliśmy szybko się mobilizować.

Proszę o kontynuowanie wypowiedzi.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Pani Przewodnicząca, ja już nie wiem, co teraz mam powiedzieć, tak że może proszę o dalsze pytania, bo chyba... Oczywiście ja rozumiem, dlaczego posiedzenie zostało przerwane, i po wyjaśnieniu cofam nawet to zdanie, które wypowiedziałem – było to konieczne, oczywiście.

Pan senator pytał o liczby. Ta liczba, szacowana na około 32 tysięcy, może poprzez nadanie ostatecznego kształtu ustawie trochę się zmienić, ale nie sądzę, żeby się zmieniła jakoś znacząco. Ale oczywiście dopiero ten katalog odniesiony do poszczególnych funkcjonariuszy pokaże ostatecznie, ilu osób to będzie dotyczyło.

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

15 lat to... Obecny system emerytalny przewiduje możliwość skorzystania z uprawnień emerytalnych po 15 latach służby i wtedy funkcjonariusz otrzymuje 40% podstawy wymiaru uposażenia. Za każdy kolejny rok służby jest 2,6% wzrostu. I to zostaje, tutaj nie ma zmiany. Ustawa dotyczy regulacji za okres przed 31 lipca 1990 r., z tymi wyjątkami, o których wcześniej mówiłem i które są zapisane w tekście ustawy. Jeśli chodzi o to, co było po 1990 r., to nic się nie zmienia.

Senator Krzysztof Słoń:

Czy można dopytać? Chodzi mi tylko o to, co się dzieje, kiedy ten 15-letni okres przypada właśnie na przełom z 1990 r., jeśli część lat jest zaliczona do poprzedniego okresu, a część do aktualnego.

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Dokładnie tak, będzie to liczone odpowiednio. Jeżeli np. służba danego funkcjonariusza przebiegała w ten sposób, że 7 lat służył w SB lub jej strukturach, i za to będzie miał 0%, i że następne 8 czy 9, czy więcej lat służył po 1990 r., i za to będzie miał 2,6% wzrostu podstawy wymiaru uposażenia, to oczywiście będzie to suma jednego i drugiego okresu, czyli suma zera i tego właśnie, co wyjdzie z tego drugiego składnika. I jeżeli razem, bo rozumiem, że taki jest wydźwięk końcowy tego pytania, konsekwencja... Gdyby okazało się, że z tego wyliczenia wyjdzie kwota mniejsza niż najniższe świadczenie emerytalne, to funkcjonariusz otrzyma najniższe świadczenie emerytalne z systemu powszechnego.

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Pan senator Majer...

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Przepraszam, najniższe świadczenie emerytalne według systemu powszechnego, nie „z”, bo oczywiście będzie miał to świadczenie wypłacane z Zakładu Emerytalno-Rentowego MSWiA, czyli ze swojego systemu, do którego należy, ale według danych, według wysokości z systemu powszechnego.

Senator Ryszard Majer:

Pani Przewodnicząca! Panie Ministrze!

Ja pragnę wyrazić zadowolenie z tego, że ustawa powstała...

(*Wypowiedź poza mikrofonem*)

Nie, nie odbiorę wniosku, nie odbiorę, spokojnie.

Ja pragnę wyrazić zadowolenie z tego, że ustawa powstała. Ale chciałbym, żeby pewna kwestia wybrzmiała bardzo wyraźnie. Bo mówimy o tym, że te emerytury mają ulec obniżeniu. Ale, Panie Ministrze, gdyby pan powiedział, z jakiej kwoty one będą ulegały temu obniżeniu... Bo mamy w tej chwili taką sytuację, że w Senacie nie tak dawno podnosiliśmy najniższą emeryturę, którą w Polsce podnosimy do 1 tysiąca zł. Panie Ministrze, niech pan przybliży, jakie to były kwoty, jakie kwoty te osoby, które w tej chwili obejmujemy tą regulacją, otrzymywały. Jakie to były świadczenia co miesiąc wypłacane z budżetu państwa?

Sekretarz Stanu w Ministerstwie Spraw Wewnętrznych i Administracji Jarosław Zieliński:

Najwyższe świadczenia sięgały, a nawet przekraczały, 20 tysięcy zł. To wprawdzie były jednostkowe przypadki,

ale zdarzały się. Pewna grupa, nieduża, otrzymywała świadczenia w wysokości kilkunastu tysięcy złotych, np. 32 osoby – powyżej 12 tysięcy zł, 103 osoby...

(*Głos z sali*: Miesięcznie?)

Oczywiście, miesięcznie.

...otrzymywały 9–12 tysięcy zł, 1 tysiąc 230 osób – 6–9 tysięcy zł, 11 tysięcy 679 osób – 3–6 tysięcy zł. Przypomnę, że najniższa emerytura to 882 zł w systemie powszechnego ubezpieczenia społecznego, a średnia – 2 tysiące 53 zł. Tak więc tutaj naprawdę jest jakiś problem społeczny. 18 tysięcy 598 osób otrzymywało od 1 tysiąca do 3 tysięcy zł, ale, proszę państwa, tych, którzy mieli te najniższe, jest bardzo mało.

Zastępca Przewodniczącego Bogusława Orzechowska:

Dziękuję, Panie Ministrze.

Pan senator Kogut.

Senator Stanisław Kogut:

Pani Przewodnicząca! Panie i Panowie Senatorowie! Panie Ministrze! Drodzy Goście! Drodzy Dziennikarze!

Ja naprawdę nie mogę puścić płazem wystąpienia nieobecnego tu pana senatora Augustyna, bo takiej demagogii to naprawdę w życiu nie słyszałem i nie słyszałem takich wypowiedzi, w których nie byłoby argumentów.

Po pierwsze, Państwo Drodzy, w jaki sposób jest zagrożona demokracja? Chyba ten pan nie pamięta, co się działo w stanie wojennym, gdy ludzie byli bici, z działek wodnych byli atakowani, byli zamykani, byli zabijani. Dzisiaj takie rzeczy nie mają miejsca. I dla mnie, jako człowieka „Solidarności”, to jest naprawdę wstyd i hańba, bo dla mnie Rzeczpospolita to jest ukochana ojczyzna. Nie pozwoliłbym sobie w życiu na to, żebym w Parlamencie Europejskim mówił jak pan europoseł Lewandowski: patrzcie, co w Polsce będzie się działo, a nie patrzcie na Aleppo. Czy on nie widzi, co się dzieje w Syrii, gdzie giną niewinni ludzie, niewinne dzieci? Nie pozwoliłbym sobie na to, żeby w mojej manifestacji Solidarnościowej uczestniczył generał Dukaczewski, żeby uczestniczył pan wojewoda Kozłowski, żeby uczestniczyli byli funkcjonariusze SB, którzy jeżeli mówią, że ścieżki zdrowia były tylko ścieżkami zdrowia, to chyba zapomnieli albo amnezja ich wzięła, co wyprawiwały służby bezpieczeństwa.

Następna sprawa. Dla mnie to jest wstyd i hańba, że chce nas pouczać człowiek, który w stanie wojennym był w ścisłym kontakcie z pezetpeerowskimi sprzedawczykami.

Ja ogromnie się cieszę, Panie Ministrze, że ta ustawa jest podjęta... że jest procedowana, bo jeszcze nie jest podjęta. Ja uczestniczę od 27 lat w spotkaniach z ludźmi internowanymi. I oni wprost się domagali, żeby obniżyć tym oprawcom, którzy faktycznie w stanie wojennym strzelali... Przecież tu nikt... Dziękuję, Panie Ministrze, że pan wyjaśnił, że zwykły milicjant, strażacy czy tam funkcjonariusze Straży Granicznej nie będą mieli zabierane, że to jest do roku 1990. Bo zrobiono po prostu histerię, że wszystkim będą zabierane pieniądze. I wprost mi zadawano pytanie, kiedy zostaną odebrane emerytury esbekom i tym

wszystkim oprawcom, którzy strzelali w czasie grudnia do protestujących robotników. Bo dla mnie grudzień to jest miesiąc ogromnej tragedii narodowej, a faktycznie nie zostali wszyscy przywódcy, na czele z generałem Jaruzelskim, z generałem Kiszczakiem, rozliczeni... I oni mają moralne prawo dzisiaj upominać się, żeby im nie zabierać emerytur, tak ogromnych emerytur? A faktycznie jeszcze wczoraj jeden z internowanych mi mówił: ja żyję za 600 zł netto, bo pan minister dobrze powiedział, że to jest 800 zł brutto.

I, Drodzy Państwo, powiem tak: jeżeli ktoś nie szanuje demokracji i robi hucpy polityczne, to dla mnie naprawdę to nie jest patriotą Rzeczypospolitej. Bo o tę wolną Polskę ja też walczyłem i choć byłem chyba najbardziej radykalnym związkowcem w Rzeczypospolitej, to jednak zawsze przestrzegałem ustawy o rozwiązywaniu sporów zbiorowych. I niech nikt nie mówi, że zostały podjęte uchwały budżetowe i ta ustawa w Sejmie sprzecznie z konstytucją, Bo od oceny konstytucyjności chyba nareszcie będzie właściwy Trybunał, który oceni, jak była podjęta ta ustawa. Bo gdyby poprzednik, i to powiedziałem na posiedzeniu Senatu, nie zrobił się politykiem, to naprawdę by to w innym kierunku szło. Chciano ograć 25 czerwca Prawo i Sprawiedliwość, bo już czuli, że przegrają, i wprowadzili 5 sędziów po to, żeby blokować wszystkie ustawy.

Ja naprawdę dziękuję, Panie Ministrze – w imieniu tych wszystkich internowanych, wszystkich patriotów, wszystkich tych, których jakby w świetle dziennym pokazał świętej pamięci pan prezydent Lech Kaczyński, Żołnierzy Wyklętych i innych ludzi – że ta ustawa powstaje. Niech nie robią jakiejś hucpy, hysterii, że coś się dzieje. Bo to, co powiedziałem, to są święte słowa. Jeżeli ktoś mówi, że on... Przecież my nie zabieramy. Ja, jakbym był na waszym miejscu, tobym złożył wniosek o najniższe, niechby spróbowali, jak się żyje za najniższą pensję. Bo jeżeli ktoś mówi, że jak on będzie żył za 3 tysiące zł... To jak ten mój internowany kolega za 600 zł żyje?

Składałem wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek. I, Drodzy Państwo, historia oceni te działania.

Bo gdzie ci dzisiejsi panowie bohaterzy byli w stanie wojennym? Odwaga staniała. Wczoraj przechodzę ulicą, nikt mnie nie widział, i widzę, jakie wyposażenie, jakie cudowne jedzenie w namiotach. Państwo Drodzy, jeżeli generałowie, którzy powinni się wstydić, że byli esbekami, przychodzą na manifestacje czy marszałkowie z PO, to wybaczcie państwo. I nawet świętej pamięci Lepper, którego nie popierałem co do okupowania parlamentu, popierałem go co do strajków, chyba się w trumnie przewraca, jak widzi to, co oni dzisiaj robią w polskim parlamencie. I my mamy tworzyć prawo? Co, nie szanuje się demokratycznych wyborów? Co, ktoś wie, co to jest zamach stanu? Chyba nikt nie wie, co to jest zamach stanu. Chyba by chciano, żeby się krew połała. Ja jestem naprawdę przeciwny temu. I naprawdę, powiem tak: takiego rządu jak pani premier Beaty Szydło i takiego MSW jak pod kierownictwem pana Błaszczaka dawno nie było. I chwala policji, że nie atakowała. Bo ino na to czekali, kładli się na ulicy, czekali, żeby ino policja zainterweniowała. Bo, Państwo Drodzy... Panie Ministrze, ja nie żądam wyjaśnień, ale niech mi pan wyjaśni. 3 dni wcześniej otrzymuje się pozwolenie na manifestację. Słyszę w „Wiadomościach”, z żoną aż zem się uśmieł,

że apeluje się do mecenasów, że jakby byli zamknięci, to żeby ich bronili. No to co, nieprzygotowane to? Kanapki, tysiąc kanapek – to nieprzygotowane? Naprawdę, trzeba się różnić poglądami – bo przecież ja z panem ministrem Zielińskim nieraz się spierałem i się spieram, ale na argumenty, w sposób kulturalny – ale nie tak, że ktoś robi jakby anarchię, robi hucpę polityczną.

Ale składam, Pani Przewodnicząca, jako człowiek z „Solidarności” – i popieram wystąpienie pana prezydenta Andrzeja Dudy i mojego przewodniczącego Piotra Dudy – wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek. I niech się w końcu stanie dziejowa, historyczna naprawa tych krzywd. Niech się stanie, bo ciągle było coś blokowane. 8 lat rządzieli, dlaczego nie zrobili tego? 27 lat minęło. I powiem tak: naprawdę – niech Pan Bóg świeci nad duszą świętej pamięci premiera Tadeusza Mazowieckiego – ta gruba krecha doprowadziła do tego, do czego doprowadziła. Powinna być dekomunizacja, lustracja i nie byłoby żadnych problemów. Nikt nie chciał dla nich Syberii, Katynia, zachowaj Panie Boże, ale zakaz zajmowania kierowniczych stanowisk i te sprawy byłyby uregulowane. Składam wniosek o przyjęcie ustawy bez poprawek.

**Zastępca Przewodniczącego
Bogusława Orzechowska:**

Dziękuję, Panie Senatorze Kogut.

Czy są jeszcze jakieś wnioski w dyskusji? Nie ma.

Dziękuję bardzo.

W takim razie przegłosujemy wniosek pana senatora.

Kto jest za wnioskiem o przyjęcie ustawy bez poprawek? (5)

Nikt nie głosował przeciw, nikt się nie wstrzymał.

A zatem wybieramy sprawozdawcę. Czy ktoś jest chętny do bycia sprawozdawcą?

(*Głos z sali:* Autor wniosku.)

To proponuję pana senatora Koguta jako sprawozdawcę.

(*Wypowiedzi w tle nagrania*)

Jest zgoda komisji.

W takim razie informuję, że ustawa o zmianie ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin została rozpatrzona przez komisję i zaopiniowana: komisja wnioskuje o przyjęcie ustawy bez poprawek.

Proszę, Panie Ministrze.

**Sekretarz Stanu w Ministerstwie
Spraw Wewnętrznych i Administracji
Jarosław Zieliński:**

Ja chciałbym bardzo podziękować państwu senatorom i Wysokiej Komisji za to, że właśnie bez poprawek zostaje ta ustawa przyjęta przez komisję, rekomendowana będzie Wysokiemu Senatowi w tym kształcie. To jest ważne, bo ustawa jest przemyślana, dopracowana. Jest też ważne, żeby nie przedłużać jej procesu legislacyjnego, tak żeby mogła wreszcie wejść w życie.

I taką prośbę mam, jeżeli pani przewodnicząca pozwoli, do Biura Legislacyjnego bardziej jako obywatel niż jako minister czy poseł. Jeżeli pisze się takie opinie, to warto jednak tak trochę bardziej wielostronnie popatrzeć na daną sprawę. Choćby tutaj... no, są same zastrzeżenia. A przecież o tym fakcie, że ci, którzy służyli totalitarnemu państwu i obcemu mocarstwu przez 27 lat wolnej Polski, czy przynajmniej 26, pobierali te nienależne moralnie świadczenia, ani jednego zdania w tej opinii prawnej nie zanotowano. A przynajmniej rozważanie wokół tego mogłoby też się pojawić. Byłoby to wtedy bardziej takie obiektywne.

**Zastępca Przewodniczącego
Bogusława Orzechowska:**

Dziękuję bardzo.

Zamykam posiedzenie Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej.

(*Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 32*)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie: Biuro Informatyki, Dział Edycji i Poligrafii